

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére**

**a Budapest Főváros Közgyűlése által kiírt Műemléki Keret 2013 pályázaton történő
részvételtől**

I. Tartalmi összefoglaló

Budapest Főváros Közgyűlése a főváros városképét meghatározó építészeti értékek rekonstrukciójára, felújítására 30 000 000 Ft pénzügyi fedezetet biztosított, amelyet „Műemléki Keret 2013.” címmel pályázat útján kíván hasznosítani (a pályázati felhívás a 2. melléklet).

A támogatás célja a Budapest városképét meghatározó épített értékek megmentése, azok felújítása, restaurálásának segítése. A támogatás célja hangsúlyozottan az eredeti részek felújítása, restaurálása, visszaállítása.

**Pályázók köre: épületek tulajdonosai és jogszerű használói pályázhatnak, mint építtetők
Támogatás mértéke: 100%, de a támogatás mértéke függ a beérkezett pályázatok számától és azok minőségétől**

Pályázat benyújtási határideje: 2014. január 3.

Az Önkormányzat jelen pályázati felhívás keretében a **Szent László Plébániatemplom** (Budapest X., Szent László tér 34., hrsz.: 39124) **bejárati előcsarnoka burkolatának felújítására** kíván támogatási igényt benyújtani.

A pályázati dokumentáció részét képező, megalapozó, állapot-meghatározó és felújítási szakvéleményt Mednyánszky Miklós kulturális örökségvédelmi szakértő, a Polgármesteri Hivatal Építés-, Környezet-, és Közlekedéshatósági Csoport vezetője készítette.

A pályázati dokumentáció részét képezi az örökségvédelmi engedélyezési dokumentáció és az örökségvédelmi engedélyezési határozat. Az illetékes szakhatósághoz 2013. november 28-án benyújtásra került az engedélyezési dokumentáció, mely megegyezik az állapot-meghatározó és felújítási szakvéleménnyel (3. melléklet).

A felújítások indokoltsága és a pályázat keretén belül elvégzendő feladatok (részletesen, költségvetéssel együtt az állapot-meghatározó és felújítási szakvélemény tartalmazza):

A Szent László Plébániatemplom bejárati előterének burkolata erősen sérült, egyes helyeken balesetveszélyes, mindenképpen felújításra szorul. A műemléképület megőrzése érdekében az eredeti burkolatok fenntartása elsőrendű szempont lenne, ám a sérült elemek pótlását nehezíti, hogy nem ismert, az eredeti burkolólapokból rendelkezésre állnak-e még korabeli gyártású darabok.

Az előcsarnok burkolatának sérülései elsősorban a három bejárati boltív alatti területen és a templomba vezető bejárat burkolatán jelentek meg.

1. Bontási munkák

- a. A nyugati, déli és keleti bejárati boltív alatti burkolat, valamint a templomba vezető bejárat burkolatának bontása a burkolólapok sérülése nélkül
- b. A központi terület hibás lapjainak elbontása

2. Helyreállítási munkák

- a. A déli (középső) bejárati rész burkolatának helyreállítása az eredetinek megfelelő, újonnan gyártott burkolólapokkal vagy letárolt, fellelt lapokkal.
- b. A keleti, nyugati bejárati boltív alatti, a templomba vezető bejárat alatti terület hibás

- lapjainak pótlása a meglévő bontott anyagból műemléki környezetben.
c. A központi terület hibás lapjainak egyedi darabonkénti pótlása

3. Faltisztítási munkák

II. Hatásvizsgálat

A Szent László Plébániatemplom bejárati előterének burkolata erősen sérült, egyes helyeken balesetveszélyes, mindenképpen felújításra szorul. A felújítást követően a templom bejárati előcsarnoka új, egységes és az eredeti állapotnak megfelelő állapotba kerülhet.

Nyertes pályázat esetén a felújítási munkálatokra teljes egészében a Budapest Főváros Közgyűlése által kiírt Műemléki Keret biztosítja a forrást, az Önkormányzatnak csak előfinanszírozni szükséges a költségeket.

III. A végrehajtás feltételei

A pályázaton igényelt összeg 2 164 964 Ft, mely fedezi az összes elvégzendő munkát.

A Budapest Főváros Közgyűlése által biztosított pályázati összeg vissza nem térítendő támogatásként hasznosítható. Az elnyert támogatást a pályázó a szerződéskötést és a szerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítését követően kapja meg.

A pályázat előfinanszírozásához a fedezetet a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 2014. évi költségvetési gazdálkodásának átmeneti szabályozásáról szóló önkormányzati rendelet terhére javasolom biztosítani 2 165 eFt összegben.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2013. december „7.”

Radványi Gábor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2013. (... ..) határozata

**a Budapest Főváros Közgyűlése által kiírt Műemléki Keret 2013 pályázaton történő
részvételről**

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete pályázatot nyújt be a Budapest Főváros Közgyűlése által kiírt Műemléki Keret 2013 pályázat keretében a Szent László Plébániatemplom (Budapest X., Szent László tér 34., hrsz.: 39124) bejárati előcsarnoka burkolatának felújítására, és felkéri a polgármestert a szükséges intézkedések és nyilatkozatok megtételére, valamint a megállapodások aláírására.
2. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a pályázat előfinanszírozásához a fedezetet a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat 2014. évi költségvetési gazdálkodásának átmeneti szabályozásáról szóló önkormányzati rendelet terhére biztosítja 2 165 eFt összegben.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a kerületfejlesztési és külkapcsolati szakterületért
felelős alpolgármester
a Gazdasági és Pénzügyi Iroda vezetője
a Városüzemeltetési Csoport vezetője

PÁLYÁZATI KIÍRÁS

MŰEMLÉKI KERET 2013.

Budapest Főváros Közgyűlése a főváros városképét meghatározó építészeti értékek rekonstrukcióját, felújítását támogatni kívánja. A Fővárosi Közgyűlés e célra 30.000.000.- Ft pénzügyi fedezetet biztosított, amelyet „Műemléki Keret 2013.” címmel pályázat útján kíván hasznosítani.

A támogatás célja a Budapest városképét meghatározó épített értékek megmentése, azok felújítása, restaurálásának segítése. A támogatás célja hangsúlyozottan az eredeti részek felújítása, restaurálása, visszaállítása.

Ilyenek lehetnek a közterületről látható arculatot, utcaképet meghatározó részek, mint a homlokzati épületdíszek (szobor, relief, majolika, mázas cserép, mozaik, sgraffito, díszítőfestés, díszüvegezés, kovácsoltvas rács és korlát, öntöttvas és spiáter díszítmény, stb.) felújítása, helyreállítása, valamint kapuzat, előtető, lábazat, előlépcső, homlokzat helyreállítása, színezése, külső nyílászárók, tető, kerítés, terasz felújítása. A **nagyközönség számára is látogatható közintézmények, egyházi épületek belső tereiben** (kapualj, lépcsőház, udvar, belső közös terek) lévő belsőépítészeti, iparművészeti, képzőművészeti értékek felújítása, restaurálása szintén támogatható.

A támogatásra az épületek tulajdonosai és jogszerű használói pályázhatnak, mint építtetők.

A pályázat elbírálása során előnyt élvez az a pályázó, aki műemléki védettségű épület vagy műemléki jelentőségű területen álló épület közterületről látható homlokzati épületdíszjeinek, kapuzatainak felújításához vagy közintézmények nagyközönség számára is látogatható tereiben lévő belsőépítészeti, iparművészeti, képzőművészeti értékek felújításához kér támogatást.

A Támogatás mértéke függ a beérkezett pályázatok számától és azok minőségétől.

Az elnyert támogatás kizárólag építészeti érték felújítását, rekonstrukcióját hivatott támogatni. Az épületek megfelelő műszaki állapotban tartásához elengedhetetlenül fontos, a jókarbantartás körébe sorolható munkák elvégzését más források (önerő, egyéb pályázatok, stb.) bevonásával lehet megvalósítani. A támogatás a tervezés, tervezői művezetés, felelős műszaki vezetés és műszaki ellenőri tevékenység költségeire nem használható fel. A támogatásra csak még nem valósult munkákkal lehet pályázni.

A Fővárosi Közgyűlés által biztosított 30.000.000.- Ft keret vissza nem térítendő támogatásként hasznosítható. Az elnyert támogatást a pályázó a szerződéskötést és a szerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítését követően kapja meg.

A pályázatokat 2014. január 3-ig kell postán beküldeni a Főpolgármesteri Hivatal Városépítési Főosztályának címezve (1052 Budapest, Városház utca 9-11.) vagy személyesen benyújtani a Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján (1052 Budapest V. kerület, Bárczy István utca 1-3.sz.), hétfőn és szerdán 8⁰⁰-18⁰⁰-ig, kedden és csütörtökön 8⁰⁰-16³⁰-ig, pénteken 8⁰⁰-14⁰⁰ óráig.

A pályázatokat **ZÁRT BORÍTÉKBAN** kell benyújtani akár postai úton küldik, akár személyesen adják be. A borítékre kérjük ráírni:

MŰEMLÉKI KERET 2013.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

I. Általános adatok:

1. a pályázati űrlap 1 példányban kitöltve
2. a./ építési engedélyhez kötött munka esetén:
az építési engedélyezési tervdokumentáció és a jogerős építési engedélyezési határozat;
- b./ amennyiben a 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. mellékletében foglaltak szerint nem engedélyköteles a tervezett tevékenység:
tervezési jogosultsággal rendelkező építész tervező és/vagy szakrestaurátor által készített műszaki leírás, valamint az építész tervező vagy szakrestaurátor nyilatkozata arról, hogy a támogatással elvégezni kívánt munka nem építési engedély köteles tevékenység;
- c./ amennyiben a kerületi önkormányzat rendelete szerint településképi bejelentési eljáráshoz kötött a tevékenység:
a bejelentési eljárási tervdokumentáció és a bejelentés tudomásul vételéről szóló igazolás;
- d./ amennyiben a 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet 3.§ értelmében örökségvédelmi engedélyhez kötött a tevékenység:
az örökségvédelmi engedélyezési dokumentáció és az örökségvédelmi engedélyezési határozat.
3. fotódokumentáció a felújítani kívánt épület, épületrész bemutatására 3-10 fényképpel a jelenlegi állapotról;
4. a megvalósítást szolgáló részletezett, tételes költségvetés;
5. amennyiben civil szervezet pályázik, annak szervezeti formájának megnevezése, közhasznúsági minősítése, bírósági nyilvántartási száma, adószáma, főbb tevékenységi körének bemutatása, bankszámlaszáma;

II. Nyilatkozatok, meghatalmazások:

1. magánszemély vagy jogi személy pályázó esetén, amennyiben nem maga vagy törvényes képviselője jár el, a támogatási szerződés megkötésére vonatkozó meghatalmazás, teljes bizonyító erejű okirati formában;
2. jogi személy pályázó esetében aláírási címpéldány vagy annak hiteles másolata és a cégkivonata;
3. amennyiben a pályázó képviselőjét cég látja el, akkor a képviselő aláírási címpéldányán, cégkivonatán és a meghatalmazásán túl a megbízási szerződés;
4. A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény 14. §-a szerinti nyilatkozatok (a társasházak nem tartoznak az említett törvény hatálya alá, így a társasházak esetében ezen nyilatkozatok csatolása nem szükséges.) A nevezett törvény által előírt nyilatkozatok mintáit jelen pályázati kiírás 1.2 számú mellékletében található „1-3. nyilatkozatok” tartalmazzák.

III. Társasházak és közös tulajdonú ingatlanok esetében az általános feltételeken túl, az alábbi mellékletek:

1. lakóközösségi közgyűlési határozat arról, hogy a pályázaton elnyert támogatást igénybe kívánják venni;
2. a tulajdonostársak, a társasház képviselőjére jogosító okirat (meghatalmazás, közgyűlési felhatalmazás a szerződés megkötésére, közös képviselő megválasztásáról szóló közgyűlési határozat vagy annak hiteles másolata, megbízási szerződés);

Hiánypótlás

Amennyiben a pályázó hiányosan nyújtja be pályázatát, a kiíró a pályázat benyújtási határidejét követő 8 munkanapon belül a pályázót – **a pályázati adatlapon feltüntetett e-mailcíme elküldött elektronikus levélben** – egyszeri alkalommal, kézbesítési visszaigazolást kérve hiánypótlásra szólítja fel.

A hiányzó dokumentum(ok) benyújtására **kizárólag személyesen vagy postai úton van lehetőség** Főpolgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáján (1052 Budapest V. kerület, Bárczy István utca 1-3.sz.), hétfőn és szerdán 8:00-18:00-ig, kedden és csütörtökön 8:00-16:30-ig, pénteken 8:00-14:00 óráig a hiánypótlásra való felszólítást követő 5 munkanapon belül.

A kivitelezés megvalósulását követő elszámolásnak mellékletként tartalmaznia kell:

1. a számlát kiállító céggel kötött **vállalkozási szerződés másolatát**
2. amennyiben a pályázati anyagban szereplő költségvetés után **attól eltérő, új költségvetés** készült, annak csatolását;
3. **a Támogatott és az általa igénybe vett kivitelezők közötti műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet;**
4. **számlamásolatokat**

a számlán szerepeljen:

- „A számla a 2013. évi Műemléki Keret elszámolásához került felhasználásra”
- a támogatott aláírása, pecsétje

a számlamásolaton szerepeljen:

- „A számlamásolat az eredetivel mindenben megegyező”
- a támogatott aláírása, pecsétje

A számla kizárólag a szerződésben szereplő, támogatott munka elvégzéséhez szükséges építési anyagról és annak kivitelezéséhez kapcsolódó munkadíjról szólhat!

A számlán megrendelőként a Támogatott szerepeljen.

A pályázat alapján vissza nem térítendő támogatás nyerhető el.

A határidőn túl érkező, valamint tartalmilag és formailag meg nem felelő pályázatok elbírálására nem kerül sor, azok érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerülnek.

A benyújtott pályázati anyag eredeti példánya az elbírálást követően a kiírótól nem igényelhető vissza.

A beérkezett pályázatokat a főpolgármester javaslatára a Fővárosi Közgyűlés bírálja el 2014. február 28-ig. A döntésről ezt követően 30 munkanapon belül a pályázók értesítést kapnak.

A szerződéskötés meghiúsul, ha a nyertes pályázó a pályázatának pozitív elbírálásáról szóló tájékoztatóban foglalt határidőig a támogatásra vonatkozó szerződést nem írja alá.

A szerződéskötés meghiúsulása esetén a pályázaton elnyert összegre a pályázó a továbbiakban nem tarthat igényt.

A támogatást elnyert pályázókkal a támogató nevében, a főpolgármester megbízásából a Főpolgármesteri Hivatal Városépítési Főosztályának vezetője megállapodást köt. A megállapodásnak tartalmaznia kell a megítélt pénzüsszeg felhasználásának módját, határidejét, feltételeit, az ellenőrzés szabályait. A nyertes pályázókkal kötendő megállapodások tervezetét a pályázati kiírás 1.3 számú melléklete tartalmazza.

A pályázat által támogatott munkák teljesítésének határideje maximum a szerződéskötéstől számított egy év időtartam lehet.

A főpolgármester a pályázat alapján elnyert pénzösszeg felhasználását a Főpolgármesteri Hivatal közreműködésével ellenőrzi.

A pályázatok benyújtásához, a kivitelezés során felmerülő kérdések tisztázásához, illetve az elszámolás zavartalanabbá tétele céljából a Főpolgármesteri Hivatal Városépítési Főosztálya konzultációs lehetőséget biztosít telefonon vagy előzetes egyeztetés alapján.

telefon: 327-1450

1052 Budapest, Városház utca 9-11. III. emelet 373.

Mellékletek:

- 1.1. Pályázati űrlap
- 1.2. Nyilatkozatok a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. tv. alapján
- 1.3. Támogatási szerződés minta

Budapest, 2013. szeptember

*Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat*

A KŐBÁNYAI SZENT LÁSZLÓ PLÉBÁNIA TEMPLOMI

bejárati előcsarnok burkolatának felújítása

Állapotmeghatározó és felújítási szakvélemény

Készítette:

Mednyánszky Miklós
kulturális örökségvédelmi szakértő
eng. sz.: Sz-52/2009

2013. november 15.

TARTALOM

1. Előzmények, a templom története röviden
2. A templom bejárati előcsarnoka és annak burkolata
3. Javasolt felújítás, elvégzendő munkák

Mellékletek:

1. A padlóburkolat mintái
2. Fotódokumentáció
3. Alaprajz és nézeti rajz (3A és 3B)
4. Az elvégzendő munkák költségvetési kiírása

1. Előzmények, a templom története röviden

Kőbánya legismertebb és legszebb műemléke a kerület központjában található Szent László római katolikus plébánia-templom. Alaprajza három hajós, kereszthajós bazilikás rendszerű. Főhajójának hossza 50 méter, legnagyobb belső magassága 23 méter. Főhomlokzatán hatszög alaprajzú, 83 méter magas torony emelkedik, ez a Főváros legmagasabb ilyen jellegű építménye.

Az épület eklektikus jellegét a különféle színű kőanyagok és burkolatok, valamint a színes mázas, a pécsi Zsolnay gyárban készített cserépfedés és a szintén pécsi pirogránit épületdíszek határozzák meg. Oldalhajói felett a francia gótikából ismert támbordák fedezhetők fel, s szintén e stílus elemeit láthatjuk a főhomlokzatot lezáró, a tornyot két oldalról határoló háromszögű oromfalak ablakimitációin is.

A szecessziót a gótikával és keleti, valamint magyar népi elemekkel ötvöző homlokzatai különös, de egységes látványt nyújtanak. A falazatokat, a tetőszerkezetet magyaros motívumok díszítik. Megfigyelhető, hogy az anyaghasználat a legkisebb elemeken is a lehető legjobbra törekedett, ez különösen értékessé teszi az épület egészét.

A templom építése csak hosszas vita és több tervváltozat elkészülte után kezdődhetett meg. A források szerint a templom építését irányító bizottság csak az ötödik, Lechner Ödön által készített tervváltozatot fogadta el 1893-ban. A végleges tervek alapján Szabó János építési vállalkozót bízták meg az építéssel, Lechner Ödön művezetőként közreműködött (ma ez a tervezői művezetésnek felelne meg). A tervek szerint a templom felszentelésére a millenniumi ünnepek keretében került volna sor. A munkák 1894. április 15-én kezdődtek meg, az alapkövet 1894. június 12-én helyezték el.

Több probléma is felmerült az építkezés során. Az alapgödör megnyitása után derült ki, hogy a talaj nem elég teherbíró, így az alapozási síkot mélyebbre kellett helyezni. Szintén problémát jelentett, hogy nagy ütemben folyó millenniumi építkezések miatt se elegendő építési anyag, se megfelelő szakmunkás nem állt az építők rendelkezésére.

A templom falai 1896 nyarára már álltak, június 2-án sort is kerítettek ennek megünneplésére. A toronyra a kereszt azonban végül csak 1897. augusztusában került fel. Az épületet 1899. április 2-án nyitották meg teljes egészében, az első szentmisére ezt megelőzően, 1899. március 21-én került sor. A főváros törvényhatósági bizottsága a fővárost megillető kegyúri jogánál fogva úgy döntött, hogy a templom védőszentjéül Szent Lászlót választja.

Közben az építkezésért felelős Lechner megbízatását visszavonták, mivel az ő elképzelései szerinti belső építészeti kialakítás még jó másfél évet (és jóval több költséget) igényelt volna. A munkák irányítását Steindl Imrének, az Országház építőjének tanítványa, Tandor Ottó műegytemi tanár vette át. A takarékosabb megoldások miatt a templom belső képe jóval szerényebb külső összképénél.

A templom építésénél a kor legjelesebb mesterei és szakképei közreműködtek.

A díszítésre szolgáló pirogránit elemek és cserepek, az ugyanilyen anyagból készült oltárok, keresztelőkút és szószék a pécsi Zsolnay gyár zsenialitását dicsérik. A lakatosmunkákat a kor egyik legnevesebb műlakatos, Jungfer Gyula készítette, míg az üvegfestményeket a világhírű Róth Miksa műhelyében alkották. A belső díszítésben Hauszmann Sándor (kőfaragó) és Marhenke Vilmos (műszobrász, majolika díszítések) közreműködtek, a falfestést Scholtz Róbert készítette.

Az épületet – köszönhetően a mívés kimunkálásnak és az értékes anyagoknak – a kezdetektől fogva igen kiemelkedő értékűnek tartották, és már az első világháború idején műemlékké nyilvánították.

Mivel az épület magasan kiemelkedett környezetéből, a II. világháború alatt igen súlyos károkat szenvedett. A németek a tornyában géppuskafészeket rendeztek be, a torony és a tető belövését is kapott. Az oroszok a megszállás után istállót alakítottak ki hajójában.

A templom sokáig félig romosan állt, noha a hitélet folytatódott benne. Újabb csapás akkor érte, amikor 1957-ben leégett a tető gerincén, a kereszthajó közepén állott ún. huszártorony.

Az ötvenes években műemléki besorolását „visszaminősítették”, az államnak nem volt olyan fontos épsége, ekkor csak „műemlék jellegű”-ként tartották számon. Hosszú-hosszú évtizedekig felállványozva állt Kőbánya főterén. Külső felújítása 1974-ben kezdődött, és végül 1994-ben fejeződött be, melyet teljes egészében az Országos Műemlékvédelmi Hivatal és elődje, a Műemléki Felügyelőség finanszírozott. Belső részeinek felújítása – melynek költségeit a hívők adományaiból, és az egyházmegye illetve az önkormányzat által nyújtott támogatásból fedezték – 1993-94-ben történt meg. 1991-ben ismét műemlékké nyilvánították, majd az 1997-es műemléki törvény óta I. kategóriájú – azaz kiemelt – műemléknek számít. A templom épülete jelenleg a Kőbányai Önkormányzat tulajdona.

Műemléki törzsszáma: 15686, helyrajzi száma: 39124.

2. A templom bejárati előcsarnoka és annak burkolata

A bejárati előcsarnok leírása

A templom bejárata a főhomlokzaton elhelyezkedő, előreugró, hatszög alaprajzú nagytorony alatt helyezkedik el. Nyitott előterébe a hatszög csúcspontjain álló pillérkötegek által határolt boltíves, nyitott kapuzatokon át lehet bejutni. A nyílások kialakítása eklektikus jellegű, részben a gótikát, részben a Lechner Ödön által meghonosított formakincset követi: a boltívekbe sztalaktit-szerű kerámia mérművek kerültek, az oszlopokon kúszólevelek, fiatornyok láthatóak, az oszlopfők a szecesszió és a gótika vegyítéséből kialakult formákat mutatnak. A nyitott előcsarnok bejáratainak oromfalait egykor a Hit-Remény-Szeretet hármast szimbolizáló angyalok kerámiából készült domborműve díszítette. A szabályos hatszöget mintázó előcsarnok belső magassága 7,65 méter, melyhez három (keleti, déli és nyugati) oldalról ún. piszkei vörös márványból készült 7 fokú lépcső vezet fel. A boltíve magassága 5,95 m, alaprajzi mérete 2,60 x 3,00 m. A kapuzatokat erőteljesen tagolt, négyzetes és köríves pillérekkel álló, téglával burkolt pillérkötegek határolják. Szintén téglával burkolt, tagolt pillérkötegek találhatók az előcsarnokból nyíló két, a templom padlásterébe vezető ajtót magában foglaló falazat két oldalán. Az előcsarnok északi oldalán nyíló, a templomtérbe vezető kapuzat szélessége 2,45 m.

Az előcsarnok falszerkezete és az oszlopok fagyálló téglával burkolat felülete erősen szennyezett, tisztításra szorul.

A bejárati burkolat leírása

A templom hangsúlyos része az a padlóburkolat, mely azonos kialakításban készült mind a templomtérben, mind a bejárati előcsarnokban. A rendelkezésre álló források szerint a templom belső tere és az előcsarnok padlóburkolatát – melyet Melocco Péter Cementárugyár és Építész Vállalata gyártott és fektetett le – a nem sokkal korábban Franciaországban feltalált és egész Európában igen gyorsan elterjedt cementlap burkolattal készítették.

A három rétegből öntött cementlap alapanyaga portlandcement, homok, márványpor és vas-oxid alapú festékanyag. Minden mintához önálló sablont terveztek. A sablont precízen kialakított sík felületre állították, majd ebbe öntötték a mintázatot, s arra a két szilárdabb réteget. Az így öntött lapokat hidraulikus présrel tömörítették. Merítőfürdő és szárítás után 28 napos szilárdulási időt hagytak a lapoknak, mert ellenkező esetben törékenyek, sérülékenyek maradtak és nem lehetett felhasználni őket járóburkolatként.

A Melocco- gyár mellett (mely a XX. század első felében már a szomszédos kerületben, az Illatos úton működött) a Walla József-féle cementárugyár volt a lapok legfőbb gyártója. A millennium idején és a XIX-XX. század fordulóján e két gyár termékeit alkalmazták a Főváros majd' minden építkezésénél.

A burkolatok a rendelkezésre álló dokumentációk szerint a templom építési idejéből származnak, csak egyes helyeken fedezhetők fel – az eredetivel azonos – pótlások. A burkolóelemek 200x200 cm illetve 250x250 mm méretű, 25 mm vastagságú műkölapok. Alapszínük világosszürke, melyben sötétszürke és sötétvörös színezetű minták kerültek kialakításra.

A helyszíni vizsgálat szerint a 200x200 mm méretű burkolólapok 4 féle mintázattal készültek, melyekhez 1 db minta nélküli lap csatlakozik. A 250x250 mm méretű lapok minta nélkül készültek. A burkolólapok mintázatát és a jelen szakvéleményben a későbbiekben használatos jelölését az 1.sz. fotómelléklet mutatja.

A bejárati előcsarnok padlóburkolatán a templombelső burkolatának mintázata ismétlődik. Az eredeti tervek szerint a hatszög alakzatba egy hegyes szögű csúcsokkal megalkotott hatágú csillag került volna. Ez azonban nem készült el, helyette már az építéskor a jelenlegi, szegélymintázattal körülvett hálós burkolat valósult meg. A szegélyeket az 1. sz. mellékleten 1. és 2. számmal jelölt burkolólapok alkotják, a belső mintázat a 3. számmal jelölt burkolólapokból készült.

A központi teret alkotó hatszög átmérője 5,85 méter. A mintázott szegélyek által határolt alkotott hatszög átmérője 5,30 méter. A hatszög szegélyei az 1. számmal jelölt burkolólapból készültek, csúcspontjaiban a 4. számmal jelölt rombusz alakú burkolólappal.

A szegélyeken kívül eső felületek 200x200 mm illetve 250x250 mm méretű, minta nélküli lappal kerültek burkolásra.

A keleti, déli és északi bejárati kapuzatok padlózatát az 1. és 2. számmal jelölt mintázatú lapok alkotják. Ezekre a helyekre két darab téglalap alakú mintázat került, a lépcsőkhöz közelebbi mérete 140x220 cm, a belső tér felé esők mérete 60x220 cm. A két téglalapot egymástól illetve a központi tér mintázatától 1-1 mintázat nélküli lapsor választja el.

A templomba vezető bejárat padlózatának mintája ettől eltérő: itt egy darab 60x140 cm-es téglalap készült az 1. és 2. számmal jelölt lapokból, majd egy a 1. számmal jelölt lapokból készült elválasztó sor után a központi teret is burkoló 3. számmal jelölt lapból készült bejárati burkolat látható.

Méretszámítás

A tagolt felületekkel létrehozott bejárat központi terének felülete:	34,2 m ²
A bejárati kapuboltozatok alatti padlók felülete: 3 x 2,60 x 3,0	23,4 m ²
A templomba vezető bejárat felülete: 2,45 x 2,50	6,1 m ²
Összesen:	63,7 m ²

A bejárati burkolat állapota

A templom bejárati előcsarnokának burkolata rossz állapotú. Bár erre vonatkozó dokumentumok nem állnak rendelkezésünkre, de a burkolati lapok kopottságában és színében felfedezhető különbségek arra engednek következtetni, hogy az 1980-as évek végén, 90-es évek elején végzett felújítás során a lapok egy része valószínűleg kicserélésre került.

A bejárati kapuzatok alatt és a templom bejárati kapujánál található burkolólapok erősen kopottak a használattól. A központi tér lapjai közül kb. 40 darab hibás, a bejárati kapuk alatti felületen található lapoknak azonban mintegy 10%-a sérült, törött. Egyes lapok már elmozdultak, több burkolólapból kisebb-nagyobb darabok hiányoznak. Ez a két körülmény az esztétikai hibán túl balesetveszélyt is jelent.

A helyszíni felmérés szerint a hibás lapok száma az egyes egységekben a következő:

	nyugati kapuzat	déli kapuzat	keleti kapuzat	templom bejárat	központi tér	
1. sz. jelölt (hullámvonalas):	1	0	6	10	7	24
2. sz. jelölt (keresztmintás):	1	1	1	4	0	7
3. sz. jelölt (rombuszmintás):	1	4	13	18	16	52
4. sz. jelölt (rombusz alakú):	0	0	0	0	5	5
minta nélküli 200x200 mm:	1	1	10	6	14	32
minta nélküli 250x250 mm:	0	8	2	0	0	10
Összesen:						130

Összesen 130 db (5,2 m²)

3. Javasolt felújítás, elvégzendő munkák

A Szent László templom bejárati előterének burkolata – amint az a fentiekből látható – erősen sérült, egyes helyeken balesetveszélyes, mindenképpen felújításra szorul. A műemléképület megőrzése érdekében az eredeti burkolatok fenntartása elsőrendű szempont lenne, ám a sérült elemek pótlását nehezíti, hogy nem ismert, az eredeti burkolólapokból rendelkezésre állnak-e még korabeli gyártású darabok. Amennyiben új lapok legyártására van szükség, azok színe, állapota feltehetőleg el fog térni a jelenlegiekétől.

Az előcsarnok burkolatának sérülései elsősorban a három bejárati boltív alatti területen és a templomba vezető bejárat burkolatán jelentek meg. Jelenleg nem áll rendelkezésre olyan információ, mely szerint az eredeti burkolólapokból a pótlásokra, javításokra tárolásra kerültek volna példányok. Erre tekintettel a javításra az alábbi javaslatot teszem:

1. A bejárati kapuzatok burkolata és a templomba vezető bejárat jelen állapotukban balesetveszélyesek, ezért célszerűnek tartom azok teljes felületének felbontását és kiegyenlítő réteg elterítése után újbóli fektetését (átrakását). A bontás határát helyszíni szemlén kell meghatározni a műemléki hatóság bevonásával.
2. A déli (középső) bejárati kapu burkolati anyagának felhasználásával rendelkezésre fog állni annyi eredeti állapotú burkolóanyag, amellyel a nyugati és keleti bejárati boltív burkolata, valamint a templomba vezető bejárat burkolata az eredetinek megfelelő állapotban helyreállítható, valamint a központi rész hibás burkolólapjainak cseréje megoldható.
3. A déli – középső – bejárati kapu padlózatának burkolásához újonnan le kell gyártatni és be kell építeni az eredeti mintázattal ellátott és a jelenlegi burkolat színéhez legjobban közelítő új burkolólapokat. A Főváros X. kerületében több burkolóanyag gyártó cég is működik, illetve számos műkövel is dolgozó kőfaragó üzem található, meg kell keresni azt a vállalkozást, mely vállalja az eredetinek megfelelő vagy ahhoz közelítő tulajdonságú burkolólapok legyártását.
4. Az előcsarnok központi terének mintázatát záró, 4. sz. jelölt (rombusz alakú) burkolólapok korabeli gyártású darabokkal való pótlására valószínűleg nem lesz lehetőség, mivel ebből a típusból csak 6 darab került beépítésre. Ezért – amennyiben újbóli legyártásuk nem megoldható – ezeknek a lapoknak a kibontásánál különösen gondosan kell eljárni. Kibontásuk után zárt helyen tárolandók, felújításukról, kiegészítésükről helyszíni konzultáció alapján kell dönteni.
5. A bontási munkák során műemléki szakértői felügyeletet kell biztosítani. Ha a lapok felbontása akadályba ütközik, vagy azok törés nélkül nem vehetők fel, ezt a munkát fel kell függeszteni és további egyeztetés után lehet a tevékenységet folytatni.

A cementlapburkolat lerakásának előírásai:

1. A burkolatok helyreállítását a jelenlegivel megegyező mintázattal és struktúrával kell kivitelezni.
2. A betonaljzatot kiegyenlítő réteggel kell ellátni. A burkolás csak tökéletesen száraz felületen történhet, friss kiegyenlítő rétegre a burkolást tilos fektetni!
3. A lapokat magas szilárdságú ragasztóanyaggal kell rögzíteni. A ragasztóanyagot mind a lapok aljára, mind az aljzatra fel kell vinni.
4. A lapok lerakásánál azok ütését el kell kerülni, ha ez mégis szükséges, a szintbehelyezéséhez csak gumikalapács használható.
5. A cementlapokat a lehető legkisebb fugával kell fektetni, max. fugaméret 5 mm.

6. A ragasztó- vagy fuganyomokat azonnal le kell törölni, nem szabad engedni, hogy a lapokra rászáradjon.
7. A burkolat lefektetése után legalább 7 nap szilárdulási időt kell hagyni, ez alatt az idő alatt a forgalmat nem szabad a burkolatra engedni.

A falfelületek mosása:

1. A falfelületek tisztítását a burkolat felújítása előtt célszerű elvégezni.
2. A tisztítás csak nagynyomású vízszugárral történhet, vegyszeres mosás tilos.
3. A mosást a téglaburkolatú felületeken kell elvégezni, a vakolt felületek, az ajtók, valamint a boltozatok alatti sztalaktit mintázatok és az oszlopfők puha mészkőből készült felületein a nagynyomású mosás tilos!

A fenti munkák elvégzésével a templom bejárati előcsarnoka új, egységes és az eredeti állapotnak megfelelő állapotba kerülhet.

A javasolt felújításhoz elvégzendő feladatok méretkimutatása:

Bontási munkák:

1. nyugati, déli és keleti bejárati boltív alatti burkolat, valamint a templomba vezető bejárat burkolatának bontása a burkolólapok sérülése nélkül: **29,50 m²**
2. a központi terület hibás lapjainak elbontása: összesen 42 db lap, összesen: **1,68 m²**

Helyreállítási munkák:

1. déli (középső) bejárati rész burkolatának helyreállítása az eredetinek megfelelő, újonnan gyártott burkolólapokkal vagy letárolt, fellelt lapokkal: **7,80 m²**
2. keleti, nyugati bejárati boltív alatti, a templomba vezető bejárat alatti terület hibás lapjainak pótlása a meglévő bontott anyagból műemléki környezetben összesen: **21,70 m²**
3. központi terület hibás lapjainak egyedi darabonkénti pótlása 42 db, összesen **1,68 m²**

Faltisztítási munkák összesen **72,60 m²**

A korábban jelzettek alapján javasolom a bejárati előcsarnok falazatának és a fagyálló téglával burkolt pillérekötegek letisztítását is.

A fenti munkák végzését úgy kell ütemezni, hogy a templom zavartalan használata biztosított legyen.

A hasonló burkolatok felújításának része a hibás lapok pótlása mellett a burkolat felcsiszolása nagyteljesítményű csiszológéppel. Jelen esetben ezt a megoldást két ok miatt nem támogatom. Egyrészt a felcsiszolt burkolat fényes felületével jelentősen eltérne a több mint száz éves épület jellegétől, másrészt a csiszolt felület a kültéri burkolat esetében (még ha jelen esetben részben fedett is a terület) az őszi-téli időszakban balesetveszélyes lenne. A burkolólapok vizsgálata során megállapítottam, hogy a mintával ellátott felületi rész vastagsága olyan minimális, hogy egy esetleges hibásan kivitelezett csiszolás a mintázatot tönkretenné.

A bejárat elöcsarnok jelenlegi állapotát bemutató fényképfelvételeket a 2. sz. melléklet, alaprajzát és (axonometrikus) nézeti rajzát a 3A. és 3B. melléklet tartalmazza.

A fenti műszaki javaslat tételes költségvetési kiírását a 4. sz. melléklet tartalmazza.

A jelen szakvéleményben foglalt munkák az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint nem építésügyi hatósági engedélyhez kötött tevékenységek, azonban a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. § (1) és (4) bekezdése szerint azok elvégzéséhez az örökségvédelmi hatóság engedélye szükséges.

Budapest, 2013. november 15.

Mednyánszky Miklós
kulturális örökségvédelmi szakértő

Felhasznált források:

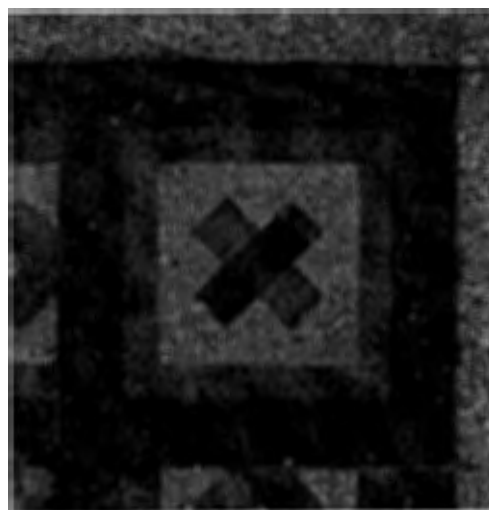
1. Dausz Gyula: Kőbánya múltja és jelene
2. FIMÜV Vállalat: Bp. X. Pataki István tér, rk.templom tudományos dokumentáció Budapest 1978.
3. Budapesti Városépítési Tervező Vállalat: Budapest Műemlékeinek jegyzéke – Budapest 1952
4. Budapesti Városépítési Tervező Vállalat: Budapest Műemlékeinek jegyzése – X. kerület – Budapest 1955

MELLÉKLETEK

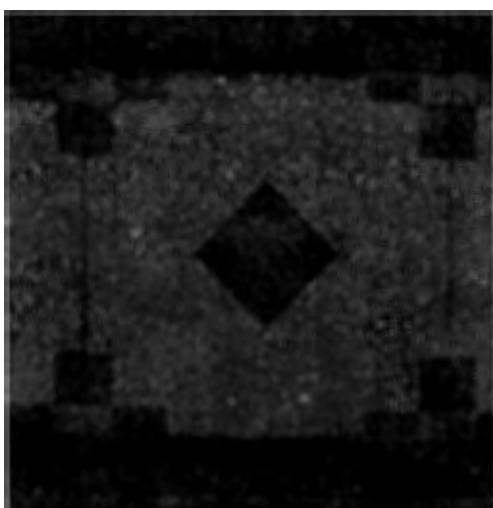
BURKOLÓLAP MINTÁK

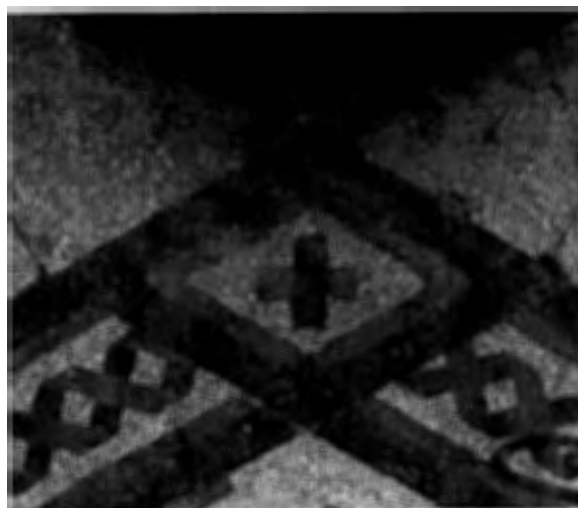
1. jelű burkolólap

2. jelű burkolólap

3. jelű burkolólap

4. jelű burkolólap

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

A bejárati előcsarnok

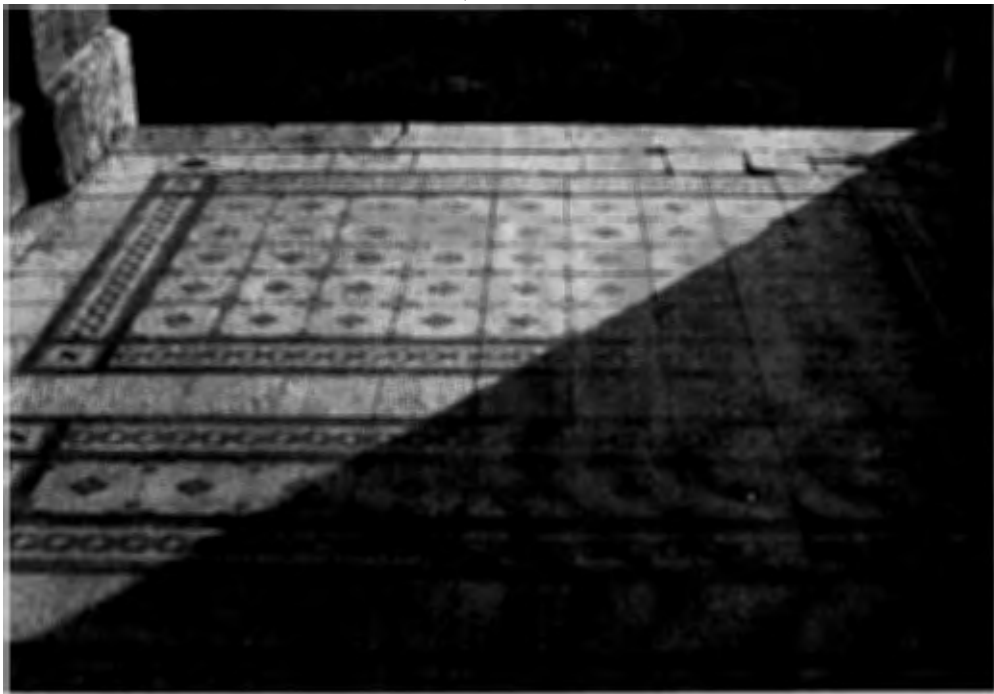
Az előcsarnok központi területe

A templomba vezető bejárat burkolata

A nyugati kapuzat burkolata

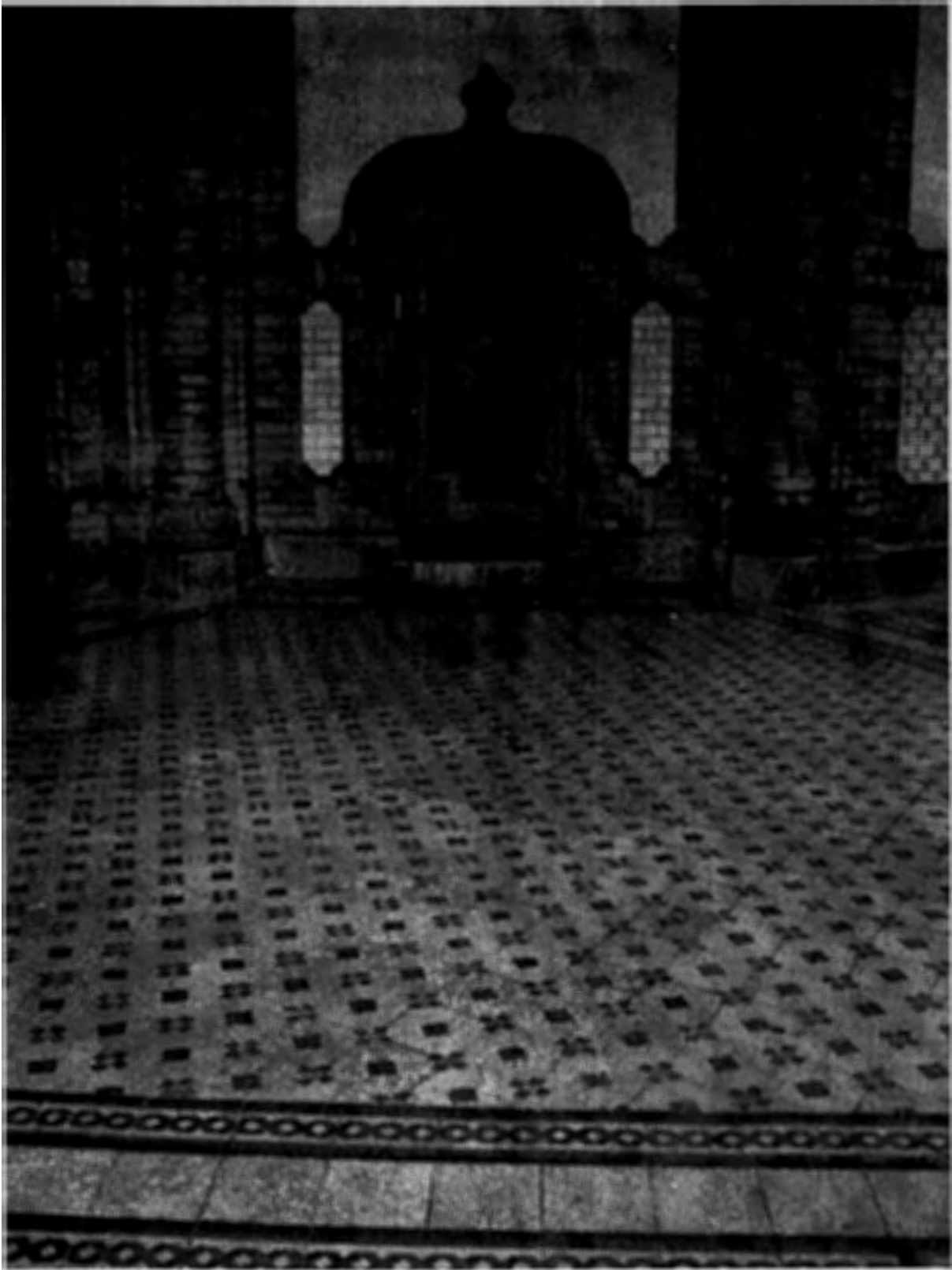

A déli kapuzat burkolata

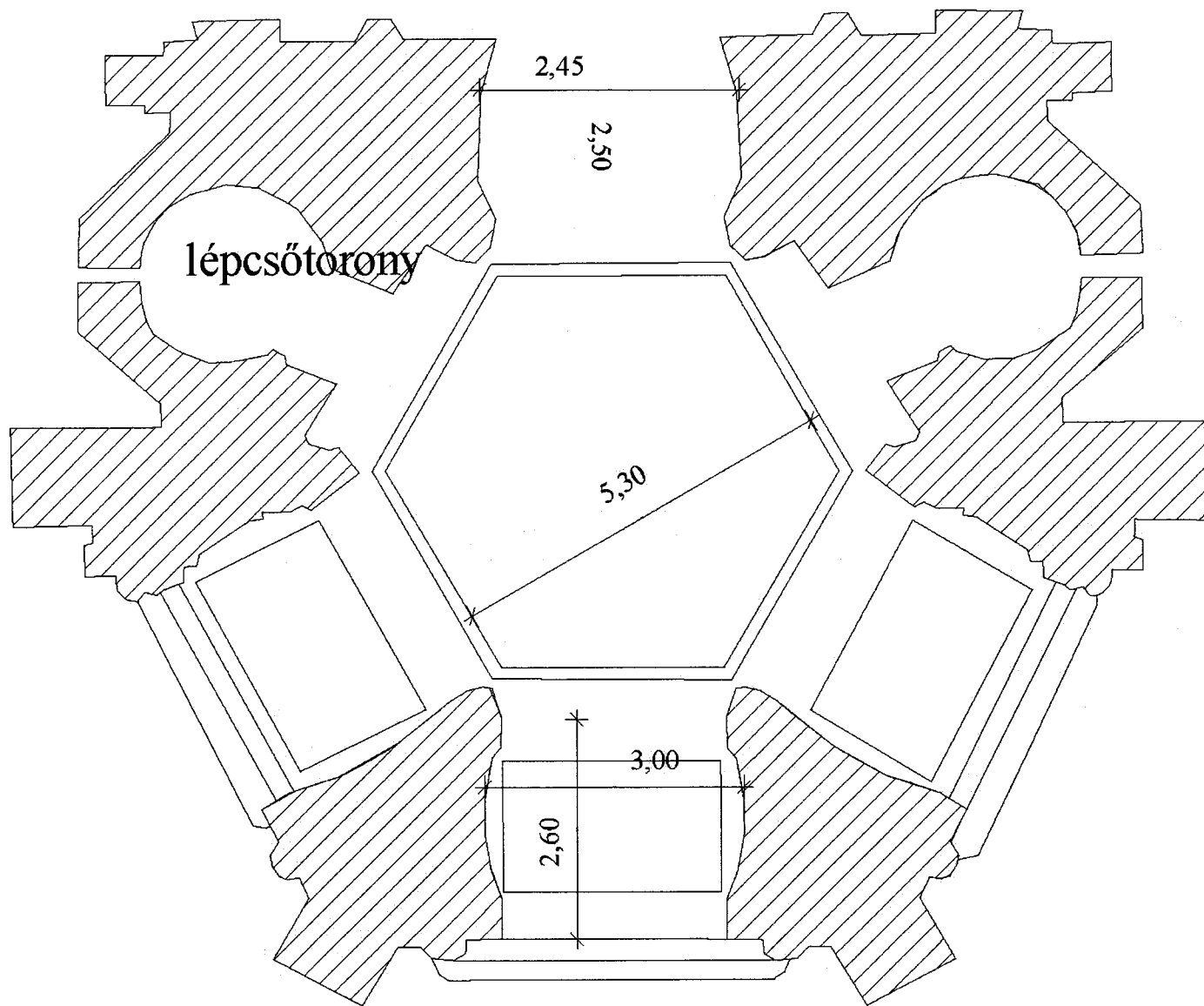
A keleti kapuzat burkolata

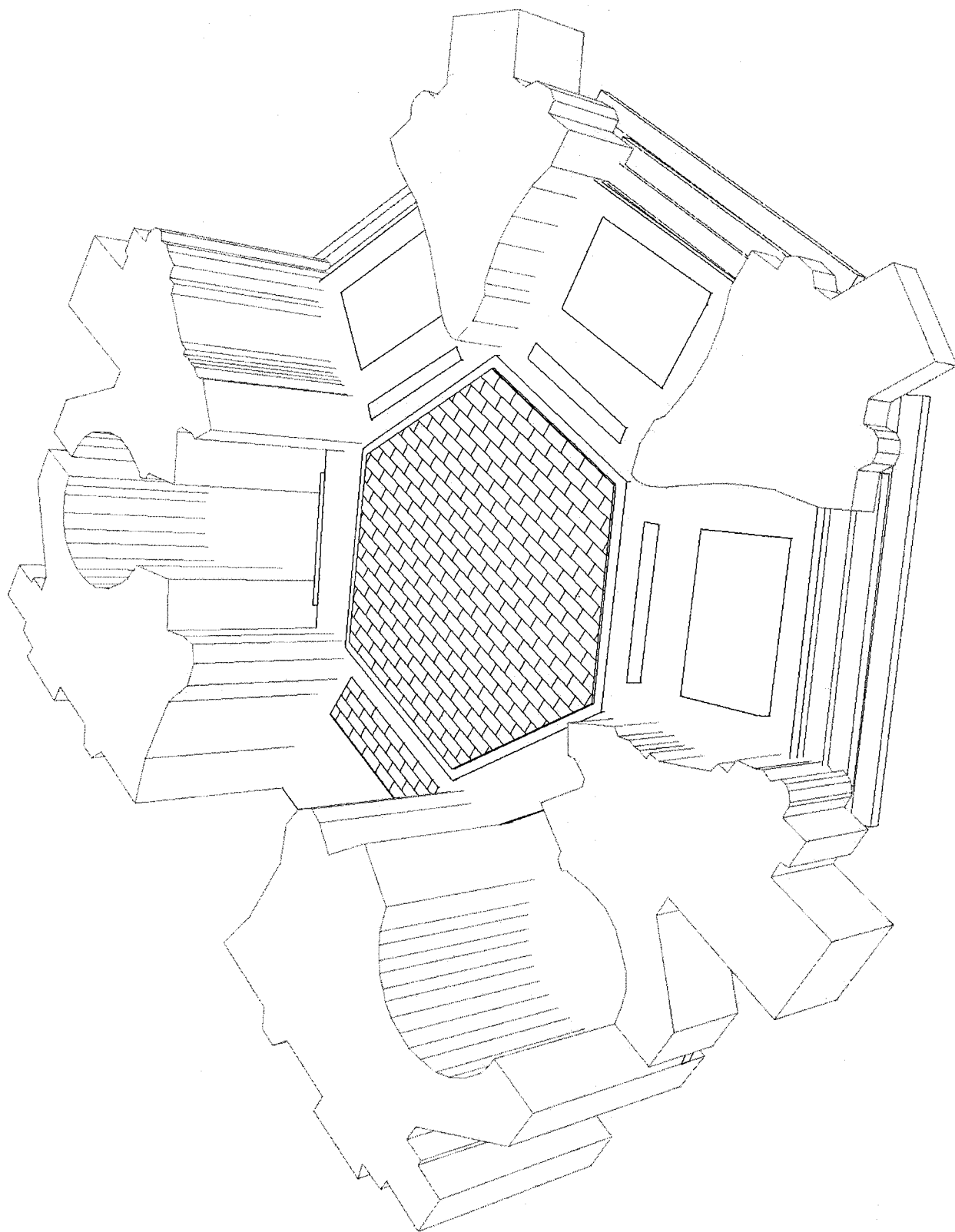

Az előtér és a letisztítandó felületek egyik szakasza

templom főbejárata

3A melléklet – alaprajz

3B melléklet – nézeti rajz

Budapest X. kerület, Szent László Plébániatemplom bejárati előtér burkolásának költségvetése

		me.	menny	anyag	díj	anyag	díj	
1. 42-000-002.1	Bontási munkák Lapburkolatok bontása, padlóburkolat bármely méretű kőanyag, mozaik vagy tört anyagból	m2	31,18	0	1 030	0	32 103	32 103
2. 42-011-002/K	Hidegburkolatok aljzatelőkészítése padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése kültérben, hőterhelt felületen beton alapfelületen simító felületkiegyenlítés készítése 5 mm átlagos rétegvastagságban MUREXIN kiegyenlítőhabarcs	m2	31,18	1 400	2 079	43 652	64 811	108 463
A déli bejárat burkolatának helyreállítása új anyagból								
3. 42-025-002/K	Egyedi beton vagy műkő padlóburkoló elemek elhelyezése bel- és kültérben, egyedi méretben, 5 mm vtg. ragasztóba rakva, 5 mm fugaszélességgel, 5 cm vastagságig beton vagy műkő járólapok, kültéri burkolat 5,0 cm vtgig, színes (mosott) felület új burkolólapokból	m2	7,8	24 959	26 948	194 680	210 194	404 875

Budapest X. kerület, Szent László Plébániatemplom bejárat előtér burkolásának költségvetése

A keleti, nyugati bejárat, és a templombejárat helyreállítása meglévő anyagból

4. 42-025-002/K	Egyedi beton vagy műkő padlóburkoló elemek elhelyezése bel- és kültérben, egyedi méretben, 5 mm vtg. ragasztóba rakva, 5 mm fugaszélességgel, 5 cm vastagságig beton vagy műkő járólapok, kültéri burkolat 5,0 cm vtg-ig, színes (mosott) felület meglévő burkolólapokból	m2	21,7	1 680	26 948	36 456	584 772	621 228

A keleti, nyugati bejárat, és a templombejárat helyreállítása meglévő anyagból

5. 42-025-002/K	Egyedi beton vagy műkő padlóburkoló elemek elhelyezése bel- és kültérben, egyedi méretben, 5 mm vtg. ragasztóba rakva, 5 mm fugaszélességgel, 5 cm vastagságig beton vagy műkő járólapok, kültéri burkolat 5,0 cm vtg-ig, színes (mosott) felület meglévő burkolólapokból	m2	1,68	1 680	26 948	2 822	45 273	48 095

6. K	Tégla falazat tisztítása, antigraffiti bevonat	m2	72,6		4820			349 932

7. K	Műemléki szakfelügyelet	db	1		140 000			140000

össz. **1 704 696**

Áfa 27 % 460268

Mindösszesen: **2 164 964**